

“O‘ZBEKISTONDA YOSHLAR SIYOSATI”

Aytbaeva Bayana

Qon‘irot tumani Politexnikumi

Tarix fani o‘qituvchisi

Anotatsiya: Ushbu maqolada Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasida yoshlar siyosatini shakllantirish va amalga oshirishning asosiy yo‘nalishlari, davlat siyosatining mazmun-mohiyati, yoshlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar hamda ularning ijtimoiy hayotdagi o‘rni tahlil qilinadi. Shuningdek, yoshlarning siyosiy, ijtimoiy va ma‘naviy faolligini oshirish masalalariga e‘tibor qaratilgan.

Kalit so‘zlar: O‘zbekistonda yoshlar siyosati, Yoshlar siyosati, Yoshlar siyosati konsepsiyasi, Yoshlar siyosati tamoyillari, Davlat yoshlar siyosati, Yoshlar masalasi, Yoshlar siyosatining huquqiy asoslari, Yoshlar ishlari agentligi, Yoshlar ittifoqi, Yoshlar parlamenti, Yoshlar ishlari bo‘yicha idoralararo kengash, Yoshlarning ijtimoiy faolligi, Yoshlarning siyosiy ongi, Yoshlar va jamiyat, Yoshlar manfaatlari himoyasi, Yoshlar va ta‘lim tizimi, Yoshlar bandligi, Yoshlar va tadbirkorlik, Yoshlar va innovatsiyalar, Yoshlar tashabbuslari, Yoshlar liderligi, Yoshlar siyosatining ustuvor yo‘nalishlari, Yoshlar bilan ishlash mexanizmlari, Yoshlar tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash

Kirish

Yoshlar har qanday jamiyatning eng faol, tashabbuskor va kelajakka intiluvchi qatlami hisoblanadi. Mustaqil O‘zbekiston taraqqiyotida ham yoshlar siyosati eng muhim strategik yo‘nalishlardan biri sifatida e‘tirof etilgan. Prezidentimiz Sh.M. Mirziyoyev ta’kidlaganidek: “Biz yoshlarimizni har tomonlama barkamol, yurtimiz taqdiriga befarq bo‘lmagan, fidoyi insonlar etib tarbiyalashni o‘z oldimizga eng ustuvor vazifa qilib

qo‘yganmiz.”Shu boisdan, mamlakatimizda yoshlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, ularning ta’lim olishi, kasb-hunar egallashi, ish bilan ta’minlanishi va ijtimoiy himoyasini kuchaytirish davlat siyosatining ajralmas qismiga aylangan.

Asosiy qism

1.1. Yoshlar siyosatining huquqiy asoslari:

O‘zbekiston Respublikasida yoshlar siyosati sohasidagi faoliyat “O‘zbekiston Respublikasining yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonun (2016-yil 14-sentabr) bilan tartibga solinadi. Ushbu qonun yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularni ijtimoiy hayotga keng jalb etish, ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirishni ko‘zda tutadi.

-Davlat siyosatining asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

-yoshlarning huquqlari va erkinliklarini himoya qilish;

-ularning ta’lim olish, mehnat qilish, dam olish huquqlarini ta’minlash;

-yoshlar orasida sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish;

-yosh oilalarni moddiy va ma’naviy qo‘llab-quvvatlash;

-yoshlarni mamlakat taraqqiyotida faol ishtirok etishga undash.

So‘nggi yillarda yoshlar hayotining turli jabhalarini qamrab oluvchi kompleks chora-tadbirlar tizimi yaratildi. Bu tizim orqali yoshlarning o‘z salohiyatini namoyon etishiga, mustaqil fikrlash va tashabbus bilan chiqishiga sharoit yaratilmoqda. Qabul qilinayotgan dasturlar orqali ta’lim, mehnat, sog‘lom turmush tarzi, madaniyat, innovatsiya va tadbirkorlik sohalarida keng imkoniyatlar taqdim etilmoqda. Ta’lim tizimida yangicha yondashuvlar joriy etilayotgani, xorijiy tillarni chuqur o‘rganish, raqamli ko‘nikmalarni rivojlantirish va kasbiy malaka olish imkoniyatlarining kengayishi yoshlarning raqobatbardosh kadr sifatida shakllanishiga zamin yaratmoqda.

2. Yoshlar uchun yaratilayotgan sharoitlar va imkoniyatlar:

So‘nggi yillarda respublikamizda yoshlar uchun katta imkoniyatlar yaratildi. Xususan: “Yoshlar ishlari agentligi” tashkil etildi;

“Yoshlar daftari”, “Yoshlar tadbirkorligi” dasturlari joriy etildi;

Oliy ta’lim muassasalarida yoshlar yetakchilari instituti yo‘lga qo‘yildi; Qishloq joylarda yoshlarni bandlikka jalb etish uchun “Har bir yoshga bir gektar yer” tashabbusi amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlar yoshlarning nafaqat iqtisodiy, balki ma’naviy jihatdan ham o‘rishiga xizmat qilmoqda. Bugungi O‘zbekistonda yoshlar nafaqat ta’lim oluvchi yoki ijtimoiy dasturlardan foydalanuvchi qatlam, balki davlat boshqaruvi, iqtisodiy rivojlanish va fuqarolik jamiyati qurilishida faol ishtirok etayotgan kuchga aylanib bormoqda. Ularning tashabbuslari turli ijtimoiy loyihalarda, volontyorlik harakatlarida va ilmiy-texnik tashabbuslarda namoyon bo‘lmoqda. Shuningdek, yoshlarning davlat boshqaruvi tizimida ishtirokini kengaytirish maqsadida turli platformalar yaratilmoqda. Bu esa yosh avlodning davlat siyosatini amalga oshirishdagi mas’uliyatini oshirishga xizmat qilmoqda.

3. Yoshlarning jamiyatdagi o‘rni:

Bugungi kunda yoshlar O‘zbekiston aholisining qariyb 60 foizini tashkil etadi. Shunday ekan, ularning bilimli, vatanparvar va tashabbuskor bo‘lishi mamlakatning ertangi kunini belgilab beradi. Yoshlar nafaqat ta’lim va ilm sohasida, balki siyosat, madaniyat, sport va texnologiya sohalarida ham katta yutuqlarga erishmoqda. Masalan, “Yoshlar parlamenti”, “Yoshlar press klubi”, “Startup tashabbuslari” kabi platformalar orqali yoshlar o‘z fikrini erkin bildirishi, innovatsion loyihalarni amalga oshirishi mumkin bo‘ldi. Yoshlarning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatish uchun ularga ma’naviy-ma’rifiy tarbiya berish, milliy qadriyatlarga sadoqat ruhida voyaga yetkazish muhimdir. Shuning uchun ham ta’lim muassasalari, jamoat tashkilotlari va mahallalarda yoshlar bilan tizimli ishlash mexanizmlari yo‘lga qo‘yilgan. Bugungi kunda ko‘plab hududlarda yoshlar uchun ijtimoiy markazlar, sport majmualari, kutubxonalar va o‘quv-laboratoriyalar faoliyat yuritmoqda. Bu joylarda yoshlar o‘z qiziqishlari asosida bilimini oshirib, bo‘sh vaqtini mazmunli o‘tkazish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda.

4. Yoshlar muammolari va ularni hal etish yo‘llari

Jamiyatda yoshlar orasida uchraydigan ishsizlik, migratsiya, ijtimoiy befarqlik, zararli odatlar kabi holatlar davlat e’tiborida turibdi. Shu sababli, yoshlarni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini kuchaytirish, ularning bandligini ta’minlash, tadbirkorlikni rivojlantirishga yo‘naltirilgan dasturlar ishlab chiqilmoqda. Shuningdek, ta’lim sifatini oshirish, kasbga yo‘naltirish, psixologik yordam tizimini takomillashtirish orqali yoshlarning jamiyatdagi moslashuvchanligini ta’minlash choralari ko‘rilmoqda.

5. Rivojlanish istiqbollari

Kelajakda mamlakatning raqobatbardoshligini oshirishda yoshlar hal qiluvchi omil bo‘lib qoladi. Shu bois, ularning innovatsion tafakkurini rivojlantirish, ilm-fanga qiziqishini oshirish va global mehnat bozorida o‘z o‘rnini topishiga ko‘maklashish asosiy vazifalardan biridir. Yoshlar bilan ishlashda xalqaro tajribani o‘rganish, ilg‘or davlatlar bilan hamkorlik qilish, turli almashinuv dasturlarini kengaytirish orqali zamonaviy bilim va ko‘nikmalarni o‘zlashtirish imkoniyatlari kengaymoqda.

Xulosa

Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy islohotlarning markazida inson omili, ayniqsa yosh avlod masalasi turadi. Chunki yoshlar har qanday davlatning eng katta kuchi, eng faol qatlamidir. Ularning bilimli, vatanparvar, tashabbuskor va irodali bo‘lishi mamlakat taraqqiyotining hal qiluvchi omillaridan biridir. Shu boisdan ham O‘zbekistonda yoshlar bilan ishlashga alohida e’tibor qaratilib, ularning manfaatlarini himoya qiluvchi, hayotga dadil kirib borishiga ko‘maklashuvchi keng ko‘lamli siyosiy, huquqiy, ijtimoiy va ma’naviy tizim shakllantirilgan. Mustaqillik yillarida yoshlar masalasi davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishiga aylangan. Bunda O‘zbekiston rahbariyati tomonidan qabul qilinayotgan farmon va qarorlar, dasturlar, islohotlar tizimida yoshlarning hayotini yaxshilash, ularga ta’lim olish, kasb-hunar egallash, tadbirkorlik bilan shug‘ullanish, sport va madaniyat sohalarida o‘z salohiyatini namoyon etish imkoniyatlari kengaytirildi. Shu jarayonlarda yoshlarning o‘z fikriga ega bo‘lishi, ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishi va mamlakat

kelajagini bunyod etishdagi roli tobora ortib bormoqda. Davlat siyosatining mazmunida yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ularni ijtimoiy himoya qilish, bandlik masalalarini hal etish, psixologik va ma'naviy yordam ko'rsatish mexanizmlari bosqichma-bosqich takomillashtirilmoqda. Ayniqsa, yoshlarning tashabbuslarini ro'yobga chiqarish uchun turli grantlar, imtiyozli kreditlar, startap loyihalarni moliyalashtirish kabi amaliy choralar ularning ijtimoiy faolligini oshirmoqda. Yosh avlodni barkamol shaxs sifatida shakllantirishda ta'lim tizimining roli beqiyos. Bugungi kunda o'quv muassasalarida zamonaviy bilimlarni egallash, xorijiy tillarni o'rganish, innovatsion texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari kengaymoqda. Shu bilan birga, yoshlarning ilm-fan va ijodga bo'lgan qiziqishini rag'batlantirish, ularni global miqyosdagi raqobatga tayyorlash davlat siyosatining muhim jihatlaridan biri hisoblanadi. Shuningdek, yoshlarning ma'naviy barkamolligini ta'minlash, ularni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash, vatanparvarlik tuyg'usini mustahkamlash ham yoshlar bilan ishlashda muhim yo'nalishlardan sanaladi. Zero, ma'naviy yetuk va milliy o'zligini anglagan yoshlar jamiyatning eng ishonchli tayanchidir. Yoshlar orasida uchraydigan ayrim muammolar – ishsizlik, ijtimoiy befarqlik, zararli odatlar ta'siriga tushish holatlari ham davlat e'tiboridan chetda emas. Shu sababli, bu muammolarni bartaraf etish uchun kompleks yondashuv asosida profilaktik, tarbiyaviy va ijtimoiy dasturlar amalga oshirilmoqda. O'zbekistonning yangi taraqqiyot bosqichida yoshlar siyosati yanada chuqurroq mazmun kasb etmoqda. U endi faqat davlat siyosati emas, balki har bir fuqarolik jamiyati institutining, har bir ta'lim muassasasi va oila a'zolarining ham mas'uliyatli ishi hisoblanadi. Chunki yoshlar jamiyatning kelajagi, davlatning kuch-qudrati va millatning faxridir. Yoshlarni qo'llab-quvvatlash – bu ularning orzulariga yo'l ochish, ularning g'oyalari orqali mamlakatni yanada yuksak marralarga olib chiqish demakdir. Shu ma'noda, O'zbekistonda yoshlar uchun yaratilayotgan imkoniyatlar tizimi – mustahkam kelajakning poydevori, taraqqiyotning yangi bosqichiga olib chiqadigan kuchdir. Kelgusida bu siyosat yanada takomillashib, xalqaro tajribalar asosida rivojlantiriladi. Yoshlarning innovatsion salohiyati, ijodiy tafakkuri va raqamli ko'nikmalarini kengaytirish orqali ular nafaqat mamlakat ichki hayotida, balki global miqyosda ham O'zbekiston nomini munosib himoya qiladigan kuchli avlod sifatida shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonuni, 2016-yil 14-sentabr.
2. Sh.M. Mirziyoyev. “Yangi O‘zbekiston strategiyasi”. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.
3. O‘zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligi rasmiy sayti – <https://yoshlar.gov.uz>
4. “Yoshlar – kelajagimiz” dasturi materiallari.
5. Rasmiy OAV: “Yoshlar siyosati – davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishi”, “Xalq so‘zi” gazetasi, 2024-y.